

## Posudek diplomové práce Martina Sabo:

### Konkrétní situace v kázání na příkladu významných svátků či událostí: Druhý svátek vánoční (Památka mučedníka Štěpána

Diplomant pojal zadání svérázně: zvolil, ne mimo logiku zadání, za předmět svého zkoumání druhý vánoční svátek jako kazatelskou příležitost.

Než přistoupí ke konkrétnímu pojednání o titulní otázce, věnuje se v první kapitole obšírně úvahám spíše obecným: Co je kázání, kdo je kazatel, kdo je posluchač, kdo byl Štěpán, co je svátek. V úvahách o kázání autor převážně řadí citáty z české literatury k tématu; problémem ovšem je, že nevěnuje pozornost tomu, že citovaní autoři (Filipi, Rutrle, Kubíková, Smolík, Jeschke, Petřík) nemají stejnou koncepci homiletiky a místy si i odporují. V podkapitole (1.1.12) o kauzálních kázáních pracuje diplomant s poněkud širokým vymezením kazuálí, ale nezdůvodňuje je. Podobně nezřetelná a neodborná je i úvaha o posluchači (kauzálního) kázání (1.1.12.2.) a obecněji o adresátu kázání (1.1.13.1.).- O postavě Štěpána (kap. 1.2.) se autor soustřeďuje na texty ze Skutků apoštolů, kde je o Štěpánovi zmínka; exegesi zde zastupují převážně biblické slovníky, příležitostně i komentáře (Gábriš, Smith, Fitzmyer, Walaskay, Barrett), ale hlavně autor čerpá z lexik a z pojednání o svatých. V pojednání o svátku (1.3.) se autor opírá především o tezi A. Adama, že podstatou liturgického roku jsou svátky Páně a konstatuje, bez bližšího zdůvodnění, že se svátek Štěpána stal součástí vánočního okruhu. V tabulce uvádí perikopy, které se k tomuto svátku váží podle přehledu perikop na webu etf; nepřihlíží k jiným systémům perikop, kde se objevuje např. Mt 10, 17-22.

Těžiskem práce by měla být druhá část, analytická. Zde autor podrobil zkoumání nejdříve dotazníkem, zaslaným kazatelům z CČE, ECAV CZ, EACAV SK, RKC SK, z nichž mu odpovědělo 40 respondentů na uložené otázky. Těmito otázkami chce zjistit, zda kazatelé káží ve druhý vánoční svátek na příběh Štěpánův, jaký text volí, a jaká je hlavní myšlenka těchto kázání (přednesených i slyšených). Výsledky ankety pak shrne, avšak jen popisným způsobem.

Druhým zdrojem analýzy jsou autorovi kázání skutečně přednesená nebo publikovaná. V příloze uvádí 14 těchto „vzorů“ v plném textu. Kázání pocházejí od kazatelů církve reformované, luterských církví a CČE, a to od farářů v malých vesnických sborech, od městských farářů a od profesora teologie. Záměrem bylo zjistit „homiletické možnosti“ těchto speciálních kázání. Proto všem klade tutéž sérii otázek: 1. Jak kazatel pracuje se zdrojem? Nabízí kázání „evanjelium“, prezentuje alternativu? Jaké je nosné téma kázání, jež by bylo možno shrnout v jedné minutě? 2. Jak se kazatel zhostí toho, že svátek Štěpána je druhým svátkem vánočním? Zrcadlí se v kázání konkrétní situace prvokřesťanského mučedníka? 3. Jak kazatel pracuje s konkrétní situací posluchače? Jaký má k němu vztah? Na

co kázání navazuje – pracuje s analogií situační, existenciální? Je v kázání reference k situaci pronásledované církve?

Své nálezy u jednotlivých „vzorů“ potom autor registruje, opět způsobem popisným, bez vlastní hodnotící reflexe.

V závěrečném „Slovu na závěr“ autor navrhuje, že vhodným nosným homiletickým motivem těchto kázání by měl být motiv svědka. Kazatel sám je svědkem, i jeho posluchači, a všichni stojí v „oblaku svědků“, k nimž patří též Štěpán. Nebere ovšem v úvahu, že v případě Štěpána nabývá výraz „martys“ ještě druhého významu: mučedník.

X

Práce Martina Sabo je nesena upřímnou snahou najít homileticky nosný motiv kázání na druhý vánoční svátek. I způsob, jakým tuto snahu chce v druhé části práce uskutečnit, nepostrádá logiku. Ovšem provedení významně postrádá odbornou úroveň. Diplomant neprovádí skutečnou kritickou analýzu svého materiálu, nýbrž toliko jeho popis. Totéž platí i o jeho práci s literaturou, kde k sobě řadí zčásti nesourodé citáty. Jeho závěr se neopírá o předchozí rozbory (ať materiálu, ať literatury), nýbrž je jeho vlastním, třebaže respektu hodným návrhem.

V seznamu literatury se vyskytují tituly převážně české, a to zejména práce obecné a lexika. Jazykovou korektnost práce psané ve slovenštině, se oponent neodvažuje posoudit. Jinak má práce obvyklé náležitosti diplomové práce.

Za těchto okolností oponent váhá práci doporučit k obhajobě. Činí-li tak přesto, je to v očekávání, že diplomant při obhajobě

- lépe zdůvodní svůj závěrečný návrh nosného homiletického motivu,
- provede shrnující kritickou, hodnotící analýzu dominantních témat sledovaných kázání.

I tak ovšem by hodnocení práce nemělo přesáhnout stupeň D.

In margine: Množí se (hlavně na katedře PT) práce, které pracují anketní (dotazníkovou) metodou. Snad se tím chce naznačit, že i v teologii je možno pracovat s empirickými daty. Avšak anketní průzkum je činnost vysoce odborná, která má svá pravidla, mají-li jeho výsledky mít nějakou relevanci. Také odborná interpretace těchto výsledků nemůže být nahodilá a nesmí nikdy chybět. (Což je případ hodnocené DP.)

30. 6. 2012

Prof. ThDr. Pavel Filipi

